

UPA 2015/10

Tillie Martinussen

14. april 2015

Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarut 2015.

(Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Kikkut tamarmik iluarsartuussinerit nilliaatigaat. Pissanganartuali uaniippoq qassit sapiissuseqarlutik iliuuseqarsinnaanersut. Nuannaarutigaaara aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarummi 2015 (PØB 2015) tigussaasumik tikkuussissutigineqarmat suna sammivik tunaartaralugu sulilluta aallartissanersugut. Partiit tamarmik massakkut suleqatigiittariaqarput siunissami ukiorpassuarni atasinnaasunik iluarsiiisutissanik pilersitsiniarnermi.

Aqutsineq pisariaqartoq

Aqutsineq, iliuuseqarsinnaalluarneq pitsanngorsaanerillu PØB 2015-mi qulequtaagunarput. Suliffinni amerlasuuni sulisut paarlagaiaattupilussuupput aamma aqutsisut akornanni kiisalu aqutsineq pitsaasoq amingaataavoq. Allaffik aqutsisuunngilaq taakkulu taaguutit marluk immikkoortilluinnaqqissaartariaqarput. Siulleq ingerlatsineruvoq tullialu takunnissinnaassusiulluni.

Takunnissinnaanerup pitsanngorsaanerit pilersittarpai, angusassanik toraagaliisarpoq minnerunngitsumillu atorfinnut inuit tulluuttut nassaarisarpai. Namminersorlutik Oqartussani atorfillit tassanga eqqorneqarnikuupput, Demokraatinilu isumaqarluinnarpugut, siuttuusariaqarluta maligassiuisariaqarlutalu ingerlaavartumik politikkikkut paarlaagiaannerit peqqunagit; ilumut, aningaasarpassuarnik soraarnersiutisiaqartitsisarneq unitsittariaqarpoq. Politikkikkut aqutsinerlunneruvoq aningaasanillu atonerluinerulluni! Sipaaruteqarniarnitsini innuttaasut peqatiserisinnaanngilagut uangut nammineq aningaasatigut tukattumik ingerlatsiuarutta.

Malittarisassat allannortittariaqarpagut Namminersorlutik Oqartussani atorfiit qaffasissut inuttassat pikkorissut ilinniarluarsimasullu pilersaarsinnaajumallugit - aqutsisuni aamma atorfillit akornanni, politikerit naalakkersuisoqarfimmi pisortamut kamaassilernerit tamaasa Landskarsi imaajartaqqunagu.

Immitsinnut naalaarta

Aamma isumatusaartumik pissuseqarnissaq kaammattutigerusupparput aamma pisortaqarfinni sulisut tamarmik eqqarsaatigisassagaat sumi sipaartoqarsinnaanersoq, ikiuuttoqartariaqarnersoq pitsannorsaasoqarsinnaanersorlu isiginiartaqqullugu. Qujanartumik uani Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarummi tikkuarneqarneqarput uangutsinni tigussaasumik pitsannorsaavigineqarsinnaasut ilaatigut eqqarsaatigineqarluni kommunit Namminersornerullutik Oqartussallu pisiniariaasiisa allanngortinneqarsinnaanerat, ataatsimut pisiniartalerlutik taamaaliorlutik sipaarutissanik pissarsisarlutik. Suugunanngikkaluarpoq kisianni taamatut tamatta eqqarsartariaqarpugut; sumi aningaasartuutinik sipaarsinnaavugut - periarfissaqarpallu - sumi isertitassat amerlanerusut pissarsiarisinnaavagut?

Demokraatini aamma neriuutigaarput, pisortat ingerlatseqatigiiffiisa "sulisutik appasinnerit" tusaanngitsuusaaqqissanngikkaat. Taakkuupput sipaarutissanut, akiliisitsiniarnernut pitsannorsaatatissanullu siunnersuuteqartartut pitsaasunik. Taamaattumik kaammattuutigerusupparput periarfissaqartillugu nunaqavissut sulisorineqartassasut, aningaasaliisernerit annertusarneqassasut, takornariaqarneq aamma aningaasat sulinerminngaanniingitsut isaasasut nunamut.

Sulisartut nunani allaneersut tikilluaqqusaapput

Demokraatini peqataanik naqissuserusupparput kikkulluunniit sulisinnaasut aamma Kalaallit Nunaanni sulisut uangut isumarput naapertorlugu tikilluaqquneqartariaqartut. Akisussaaffipput kaaminniarsarissanngilarput sulisartunut sullarissunut ikittunnguanut nunanit allaneersunut. Tamanna inuppalaanngilaq. Assagut kaasarfitsinnit amusariaqarpagut naleqqussarlutalu soorlu suliffissat malillugit nuulluta, ilinniarluta imaluunniit inuunerput iluarsillugu ullaakkut makissinnaanngorluta aamma immitsinnut ilaquttagullu paaralugit. Kikkuugaluartut sulisartut ilungersussapput ullut tamarluinnaasaq suliffimmini. Tamanna aqutsisunut sulisartunullu namminermut piumasaaqatitaqarpoq, pitsaasunik sulinermi avatangiiseqarnissaq pillugu, nappasimakulasoaqqunagu, ullut puullaqqiffiit ikinneroqqullugit atorfiillu nutaanik inuttalikulavallaarumanagit. Tamakkorpiaammi akisusinnaammata.

Sanaartorneq

Sanaartorneq pilersaarusiortuarnerusariaqarpoq. Eqqaamassavarput suliffiit minnerit akunnattumillu angissusilli nappatigimmassuk ininik iluarsaassineq aamma illuutitsinnik aserfallattaaliineq. Taamaattumik pisariaqarluinnarpoq politikkikkut pimoorullugu aamma inuussutissarsiortut suleqatigalugit immikkoortukkuutaartunik pilersaarusiortalermissarput, piviusunngortitsisarnissarput aaqqiissutissanillu nassaarniartarnissarput. Sanasut aamma taakkuupput ilinniarnermut atatillugu sungiusaatigalugu suliffinnik isumaginnittuusut, ilinniakkanut inuusuttatsinnut ilinniaqqusatsinnut, taamaattumik isumaqarpugut suliariumannittussarsiuussinerni CSR naliliinermut ilaasariaqartoq. Ilinniarnermut atatillugu sungiusaatigalugu suliffiit eqqaareeratsigit, kaammattuutigissuarpuk namminersorlutik oqartussat suliffiutaat suleqataasalertariaqartut pilersitsillutillu ilinniarnermut atatillugu sungiusaatigalugu suliffissanik! Aamma inuussutissarsiortut kaammattorusuppagut; suleqatigiillusi neqeroortaleriaritsi. Ilumoorinnaangilaq unammeqatigiinneq pissutiginnarlugu ataatsimoorluni suliaasanut neqerooqatigiittoqarsinnaangitsoq, suliaasat iluanaarutitaqarmata, taamatullu suliffissanik kiisalu ilinniarnermut atatillugu sungiusaatigalugu suliffissanik pilersitsisarlutik.

Paasisariaqarlerparsu suliaasanut angisuunut neqerooqatigiinnerup ulluinnarni unammilleqatigiinnissaq mattunneq ajormagu imaluunniit paarlattuanik. Piumasasi eqqartoraangatsigit ilissinnut suliffissanik isertitassanillu pilersitsinissaq anguniarlugu, taava ilaannikkut suleqatigiinneq saperpusi suliaasanik takkuttoqaraangat. Sakkortuumik kaammattuutigissavarput suleqatigiittariaqartusi. Nuna tamakkerlugu sanaartorneq aallartittariaqarpoq, atagu manna eqqaasitsissutigilarlara: Nuumiinnaq ukiuni taamannani inissamut utaqqiffiusartumi INI-p iniutai 70-t, Narsarsuarmi blok 1-miit 10-mut inoqanngillat kiisalu Nuussuarmi 30-t missaat kinguaattooqqaneq pissutaalluni aamma taamaappoq sinerissap sinnerani. Sanaartugassat aningaasaleriikkat missingersuutineereersullu allartittariaqarpagut aamma illuutigut nutartertariaqarpagut. Akeqarpoq, utaqqigaannili akisunerulersussaavoq; oquk ajornartorsiutaanerulersussaavoq, qerisoornertit utaqqigutta aamma pisariunerulersussaapput. Ininut, atuarfennut suliffinnullu oqoqartunut pilersaarutit suuppat? Demokraatinit matumuuna partiinut tamanut sakkortuumik kaammattuutigissavarput suleqatigiissasugut inuussutissarsiortunullu

ungasinnerusooq isigalugu aaqqiissutissanut pilersaarusoqatigiilluta. Paarlattuanik inuussutissarsiortut piareersimassapput suleqataanissaminnut.

Sulineq nuannersuuvoq

Nunaqavissut sulisorisassavagut pisinnaatilluta - aamma piginaanneqarluartunik peqartilluta. Taamaaisornikkut nunaqavissut suliffiutaat akissarsiorluarnerusapput - aamma immaqa piginnaangorsaanernut aningaasaliisinnaanerulissapput, ilinniartitseqqissinnaanerulissapput immaqalu ilinniarnermut atatillugu sungisusaatigalugu sulisussanik atorfinitsitsinerusinnaalerlutik. Kisinni sulisut suliaartortariaqarput, sulisariaqarput ilisimallugulu pingaaruteqartoq ullut tamaasa suliaartornissaq sumiiffimmi suliffik pillugu. Nunaqavissunik sulisoqassagutta, pisariaqarpoq nunaqavissup sulisartup sulinini ataqqissagaa. Peqataanik uangut politikerit pikkorinnerusariaqarpugut innuttaasut ikiuutisisartut periarfissaqartillugu sulilersittarnissaannut.

Erseqqissarlara; sulisinnaasut tamarmik MASSAKKUT sulisariaqarput! Sulineq eqianartuusariaqanngilaq nuanniillunilu, suliaortnerli nuannersuusariaqarpoq. Suliffik pissanganarmat, suleqatit nuannermata imaluunniit takuneqarsinnaammat qaffakkiartornissamut aqut maannakkut suliffimmiittoq.

Sulinnaangikkallaraanni ilinniartariaqarpoq, tassanilu uangut pisortaneersut pikkorinnerusariaqarpugut suliffinnut allamut nuunnissamut aqutissiuilluta. Peqataanik atagu sulisitsisut kaammattorlakka; takorusuppagut tasiortulerluni ilinniartitsinerit, ilinniarnermut atatillugu sungisusaatigalugu suliffiit aamma piginnaanikittunut atorfiit, sapinngisamik amerlanerpaat nuannersumik inuuneqaleqqullugit imminnut napatillutik. Naatsumik oqaatigalugu: Siunissami ikinnerusunik aningaasaateqalissaagut, aningaasaq nalikilliaartornerussaaq aamma utoqqaat amerliartortut ikinnernit pilersorneqalersussaapput. Oqaatigisariaqarpoq, utoqqartatta tuiinni uangut inuusunnerit ersutsikkatta. Toqqavik sanasimasaat ullumikkut nikorfavingaarput. Suliffinni misilittagaat atorluarsinnaaqaagut aamma meerattatta inuusuttattalu inuunerminni misilittagaat iluaqutigilluarsinnaavaat. Taamaattumik nuannerpoq utoqqalinersiaqalersinnaanermut killigititaq ukiuni aggersuni qaffanneqartussaammat, ullumikkummi utoqqaat pisinnaanerupput suliaqarsinnaanerullutillu kinguaariinnut siuliinut naleqqiullugit aamma sivisunerusumik sulisinnaasut malittassaapput utoqqaallu inuulluarnerunissaat qularnaarlugu.

Aatsitassarsiorneq aallartillugu?

Akuerikuttoorsinnaavarput aatsitassarsiornerup aallarteqqinnissaa akisussaassuseqartumik piumasaaqatitalerlugu. Demokraatinili piviusorsiorpugut takusinnaallugulu aatsaat ukiorpaalussuit ingerlareerpata aatsitassarsiorneq inuiaqatigiinnit iluanaarutigineqalerumaartoq, taamaattumik sulissutiguartariaqarparput aatsitassarsiortut pitsaanerpaanik atugaqartinneqarnissaat, imaassanngilarli isumaqassasugut aatsitassarsiornerup ajornartorsiutigut tamaasa aqqikkumaaraat.

Aamma aatsitassarsiornermik ingerlatsineq paasinarnipilussuarmik pisariaqarpoq, tamannalu innuttaasunit inuussutissarsiortunillu sakkortuumik isornartorsiorneqartarnikuuvoq, oqartoqarluni matoqqavallaartoq suleriaatsillu kingaappallaartut. Ammasuuneq pitsaanersaavoq taamaattumik nuannaarutingaarput paasinarnerusumik ingerlatsilernissaq Naalakkersuisut qanermiorilersimammassuk. Innuttaasut akuutinnerunissaat pisariorpassippoq kisianni iluaqutaassaaq.

Islandip takornariarpassuaqalernera uangutsinnut sunniuttariaqarpoq

Takornariartitsineq suliffiuvoq alliartuaarujoortuartoq aamma iliuuseqarpugut takornariartitsisartut atugaat pitsanngorsarumallugit peqataanillu taamaallaat oqarsinnaavugut; neriuutigisatsit siunissami takornariartitsineq aningaasarsiutigilissagutsigu, aallartittariaqarpugut massakkut.

Akuerisariaqarparput avataaneersut angallaffiit ilaannut aningaasaliisarnissaat unammilleqatigiinneq tunngavigalugu, taava suliffissat pilersinneqassapput, timmisartuussinerit pitsaanerusut akikinnerillu aamma nunatsinni angallannikkut periusitoqarsuit allanngortinnissaannut piareersimavugut, paarlattuanik Kalaallit Nunaat takornariarpassuarnit Islandimut killiinnartartunut tikeraasallugu pilerinarsissaaq aamma allanut misigisaqarusullutik angalasunut. Kalaallit Nunaata

Partiit sapinngisamik amerlanerpaat isumaqatigiittariaqarput uangullu sapiutinngilagut tassani oqallinnermi siuttuussalluta: Kangerlussuarmi, Kulusummik Narsarsuarmilu timmisartunut sulusalinnut mittarfiit akilersinnaajunnaarnikuupput aamma kukkusumik inissisimapput. Allanngortiterisariaqarpugut meerartagut inuusuttagullu siunissami atungarissaarnerussappata. Aamma siunissarput naalagaaffissuarnut aatsitassaatsinnut taamaallaat iseqartunut

aningsaasalersortissanngilarput imaluunniit pisuusutigit uumaatsut pillugit isumaqatigiinnialerutta pitsaasunik sakkusaarutissanngilagut imaassanngilarmi piitsuugaaratta atungarliungaarattalu suna tamaat qujaruttalissagipput. Tamanna Demokraatinut aqquusaarusunngilarput aamma erseqqissuliuutigiuarumaarparput qanoq iliorluta aningsaasarsiornerput pitsaanerulersinnaaneripput aamma partiit allat neriorsortuaraluarpasiluunniit sorpassuarnik akissaqartinngisaminnik piviusunngortissinnaanngisaminnillu.

Aalisarneq: Eqqarsarluartariaqarpugut

Aalisarneq avammut tunisassiorntsinni pingaarnersaavoq. Aalisakkat nutaat isumalluarfigineqarput minnerunngitsumik eqqartorneqaqisut avaleraasaqqortuut. Kisiannni, mianersortariaqarpugut, qanorluunniit ilungersunartigaluarpat; pissutigalugu avalequt issiavipput kipissannginnatsigu.

Assersuut; kalaallit imartaanni assagiarsunniapilunnerup kinguneranik ajoraluartumik assagiaqarfiit arlallit matuneqartariaqarnikuupput peqaqqilernissaata tungaanut aamma ilisimatuut ilimagaat neriulluarutta ukiut qulit ingerlaqqaassasut peqaqqilernissaanut. Tassa imaappoq, assagiarsunniarnermi isertissinnaasaraluatta pingajorarterutaannaat isertittarpagut. Ilisimatuut innersuussutaat naapertorlugit aalisarneq ingerlattuugutsigu kinguaariinni arlalinni isertitaqartarnissarpugut qularnaassavarput. Innuttaasut qularippassuk aalisapilunnerup kinguneri qanoq sakkortutigisinnaanersut qivaaannassavarput Savalimmiuni aningsaasarsiornerup 90-sikkunni ajalusoornera. Tassani pissutaasut annerpaat ilaat tassaavoq aalisapilluneq. Peqassutsip pinngortitamut uteqqinnissaanut ukiorpassuit ingerlaqqaartarpugut, taamaattoqarsinnaappat. Unitsittariaqarparput aalisartut ilisimatuullu assortuuttarnerat aallartillutalu piviusut eqqartorlugit.

Demokraatini isumaqatigaarput aalisarneq inuussutissarsiutitsinni pingaarnersaammat, taamaattumik ilungersuutigisariaqarparput aalisarnerup aalaakkaasumik qularnaatsumillu isaatitsissutiginnissaa.

Inunnik isumaginnineq ikiorneqarnissaminut pisariaqartitsivoq

Meeqqat inuusuttullu 5.000-t nunatsinni ajornartorsiuteqarpugut, toqqissisimalluni meeraanissamut tulluutinngitsunik. Nunatsinni Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat suli malinngilarput, naak atsioqataaffiginikuugaluarlugu aamma pinngitsoorata iliuseqartariaqalerpugut

inunnik isumaginninnermi ajornartorsiutit sukumiisumik iluarsiniarlugit ilanngullugit sualummik meeqqanut inuusuttunullu tunngasut. Innuttaasut peqatiseragut anguniagarput unaasoq peqataaffigeqqullugu; suleqatigiinneq, suleqatigiinneq, suleqatigiinneq. Qinnuigaassi politikkerisi, Namminersorlutik Oqartussani kommuuninilu piumaffigissagisi meeqqat inuusuttullu atugaat pitsangorsaqquullugit, piumaffigalugit iliuuseqassasut suleqatigiissasullu? Qinnuigisigit nukitik tamaasa atorlugit ajornartorsiutit iluarsiniassagaat. Piviusuuvoq pisortat sumiginnaammata taamaattumik kina pisuugaluarpalluunniit eqqarsaatigisariaqarparput kisitsisip "meeqqat 5.000-t" tunuaniittut tassaammata meeqqat 5.000-t sakkortoorujussuarnik ajornartorsiutinik artorsartinneqartut, taamaattumik iliuuseqartariaqarlerpugut, tassanilu Demokraatini suleqatigiinnissami siuttoorusuppugut. Iliuuseqarnissatsinnut aningaasanik nassaartariaqarperput. Massakut. Aningaasanut Inatsimmi imaluunniit aqutit allat atorlugit. Ineriikkamik aaqiissummik soqanngilagut, kisianni suna tamaat atorlugit kommunit, Namminersorlutik Oqartussat, pisortat suliffiutaat allat innuttaasullu suleqatigiisilerusuppugut. Iliuuseqanngitsuussagutta kanngunassaqaagut.

Akisussaaffik tigujuk akiuullutillu

Naggataani illit uangalu sulereernerup kingorna nuunnissamut piumassuserput immitsinnullu angisuumik anguniagassinnissarput apeqqutaavoq. Immitsinnut akisussaaffiginissarput, meeqqatsinnut innuttaaqatitsinnullu aqutissaavoq siumut. Inuupput uanut aningaasaqarnitsinnut sunniutillit aamma ilinniarneq siunissamut aqutissaavoq. Ilinniagaqanngikkaanni sivisuumik assullu ilungersortariaqarpoq piginnaaneqalerniarluni aamma taamaattumik meeqqagut inuuttagullu ilinniartariaqarput. Pisussaaffittut nuanniitsutut pinnagu, siunissamili periarfissatut aningaasarsiorinissamut, inuulluataarnissamut aamma imaassinnaavoq atuartut ullumikkut ikerinnakkut atuarunnaartut ilaata, ilinniagaqarluni, nunatta aningaasarsiornera tamaat iluarsartuussinnaagaa.

Demokraatini oqariartuut taanna meeqqanut inuusuttunullu ullumi ingerlatikkusupparput: Suminngaanneeraluaruilluunniit, ullumilu sumilluunniit sorsuuteqaraluaruit - ullumikkut suugaluartunilluunniit ajornartorsiuteqaraluaruit, taava annilaanganginngisaannaruk angisuunik takorluugaqarnissat. Sapinngisamik annerpaanik anguniagaqarit allat nalornillutit ilumut piviusunnngortissinnaanerlugu taamaakkaluartoq takorluukkat angusserlugu ataasiakkaanik

allortarlutit ingerlagit, takorluukkat suliassatut ilungersoraanni anguneqarsinnaasutut isigalugu. Immissinnut ikioritsi, ilaqutanni tapersersortissannik nassaarit, ilaqttavillu ikiorsinnaanngippatsit, ikinngutitit tapersersortigikkitt, ilinniartitsisutit imaluunniit arlaat ilinnut ajunngitsuliorusuttoq, sapinngilatimmi piумalluinnaruit. Sunngussanerlutillu qanorluunniit takorluuigaluaruit, piviusunngortissinnaavat - ilaannikkut periutsit takorloorsimannngisaannakkatit atorlugit. Innuttaasut piginnaanngorsarnissaat ilinniartinnissaallu eqqarsaatigalugit, siunnersuutigerusuppara tigussaasut ilaat sulissutigilersimasarput; tassaavoq piginnaasavinnik qulaajaaneq. Piviusorsiornerunngilaq ilinniagaqanngitsut tamarmik ilinniagaqalernissaat, kikkut tamarmik periarfissinneqartariaqarput, kisianni soorlu matchgruppe 3-miittut eqqarsaatigalugit piginnaasanik qulaajaaneq aamma pikkorissaanerit atorlugit piginnaanngorsaanerit sivikitsumillu ilinniarnert immikkoortumi aqutissaapput siumukarnissamut.

Demokraatini tamatumunnga atatillugu sulissutigeqqikkusupparput ilinniartitaanerup iluani aporfiiit aaqqinniarnissaat, ilinnialernissaq ajornaanneruleqqullugu. Taava aamma ilinniartunut illoqarfimmini najugaqartunut KOLLEGIANIK nassaartariaqarpugut. Peqataanik aamma kissaatigaarput ilinniakkat suuneri apequtaatinnagit kollegianik eqaatsumik aqutseriaaseqalernissaq. Tassa imaappoq assersuutigalug PI-mi kollegiani ini ILINNIARNERTUUNNGORNIANIT atorneqarsinnaassapput, atuartumut aningaasanik malitseqartitsinikkut. Illut pigeriikkagut atorluarnerusariaqarpagut aamma iliuousissatsinnik nassaartariaqarpugut allaffissornikkut eqaatsumik aqunneqarsinnaasumik suliariuminartumillu, ajornartorsiut iluarsiumallugu, allaffissorneq allisarniarsarinagu. Tamatumani imminut kiffartuussinerit atornerisigut qarasaasiakkullu periarfissarsiuussinikkut aqutsineq oqilisarneqarsinnaavoq.

Demokraatini naggataatigut inuussutissarsiortut allallu soqutigisaqaqatigiit kaammattorusuppagut peqataaqqullugit qanoq aningaasarsiornikkut ineriartortitsisinnaanerput pillugu. Oqallinnissaq taanna siviisuumik amingaatiginikuuarput naak paasisimagaluarlugu inuussutissarsiortut politikerinik oqaloqateqarusukkaluartut. Kalaallit Nunaata ineriartortinnissaa aallarertiartigu.

Taamatut oqaaseqarlunga Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarut 2015 tusaatissatut tiguarput.